

Motion till riksdagen 2012/13:A3

av Ylva Johansson m.fl. (S)
med anledning av prop. 2011/12:178

Lag om uthyrning av arbetstagare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stadigvarande arbetskraftsbehov.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om företrädesrätt till återanställning.

Motivering

Förändringstakten på arbetsmarknaden är mycket hög. Företag ställs inför krav på snabb omställning beroende på konjunktur och konkurrens. Även offentliga arbetsgivare drabbas av arbetstoppar och möter allt oftare krav på förändrade arbetsuppgifter. Kravet på flexibilitet på arbetsmarknaden har ökat markant, och ingenting tyder på att den utvecklingen kommer att minska i framtiden. För att möta detta krävs hög kvalitet i utbildningssystemet och möjlighet till livslångt lärande men också andra insatser för att underlätta rörlighet på arbetsmarknaden. Människor måste garanteras trygghet i omställning genom en bra arbetslöshetsförsäkring och en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Bemanningsbranschen kan fylla en viktig roll på en flexibel arbetsmarknad. Om anställda ges en fast anställning i ett bemanningsföretag kan företagens behov av extra personal under arbetstoppar kombineras med kontinuitet och trygghet för den anställde. Även när det gäller omställning och rekrytering fyller bemanningsföretagen i dag ett behov.

Bemanningsbranschen är ung och starkt växande. Nästan alla yrkeskategorier finns representerade i branschen.¹ Omkring 125 000 personer jobbar på bemanningsföretag vid något tillfälle under ett år. Några stannar ett par må-

¹ Bemanningsföretagen och Almega.

Fel! Okänt namn på

nader medan de studerar, andra stannar ett par år, ett antal kommer att stanna större delen av sitt yrkesverksamma liv.

Sammanlagt handlar det om 70 000 årsanställda.² Det är 1 procent av alla som arbetar.³ För tio år sedan var motsvarande siffra cirka 45 000. I dag är det fler anställda inom bemanningsbranschen än inom både pappers- och livsmedelsindustrin, och det är nästan lika många som jobbar inom bemanning som inom hela telekomsektorn.

Vi socialdemokrater anser att bemanningsbranschen är här för att stanna och att bemanningsföretagen kan fylla en viktig roll på arbetsmarknaden. Trots det har vi sett en rad problem och missförhållanden som måste åtgärdas. Vår slutsats blir därför att bemanningsbranschen bör regleras genom lagar och kollektivavtal på ett sätt som motsvarar resten av arbetsmarknaden. Bemanningföretagen ska bidra till flexibilitet på arbetsmarknaden, inte till lönedumpning eller till att sätta anställningstryggheten ur spel.

Bemanningsföretagen har tagit ansvar för viss självsanering mot oseriösa företag genom att man infört en auktorisation. Branschen täcks i stor utsträckning av kollektivavtal, och kundföretagen omfattas i ökad utsträckning av kollektivavtal som innehåller regler för användning av bemanningsföretag. Det är en positiv utveckling. Huvudregeln på svensk arbetsmarknad är kollektivavtal, och det bör gälla även i förhållande till, och inom, bemanningsbranschen. Ändå krävs det också en lagstiftning. Särskilt viktigt är detta när det gäller utländska bemanningsföretag som hyr ut arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden.

Propositionen innehåller förslag om hur EU:s bemanningsdirektiv ska införas i svensk lagstiftning genom en ny lag om uthyrning av arbetstagare. Vi socialdemokrater menar att den nya lagen innebär viktiga förbättringar och välkomnar propositionen. Vi anser att det är bra att propositionen föreslår ett förstärkt skydd för utstationerade uthyrda arbetstagare liksom att propositionen tar ställning för kollektivavtalens och parternas viktiga roll på den svenska arbetsmarknaden.

Men propositionen har också brister. Därför vill vi socialdemokrater förstärka den nu föreslagna nya lagen i två avseenden.

1. Stadigvarande arbetskraftsbehov ska i normalfallet tillgodoses genom anställning av egen personal. Inhyrd arbetskraft bör därför inte användas för stadigvarande arbetskraftsbehov, vilket bör framgå av lagen om uthyrning av arbetstagare. Den som är uthyrd har sin trygghet och sina rättigheter i förhållande till sin arbetsgivare, dvs. i förhållande till bemanningsföretaget, och bara i mycket begränsad omfattning i förhållande till kundföretaget. Detta är i grunden en bra ordning men om bemanningsföretag svarar för permanenta arbetskraftsbehov kan det uppstå problematiska situationer. Den uthyrde har t.ex. inte rätt till information inför omorganisation, och arbetsmiljöansvaret är splittrat. Bestämmelser om att ett kundföretag inte får hyra in arbetstagare för att tillgodose ett stadigva-

² Almega och Arbetsmiljöverket.

³ Bemanningföretagen.

Fel! Okänt namn på

rande arbetskraftsbehov bör göras dispositiv för att underlätta flexibla lösningar genom kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter enligt den svenska modellen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Företrädesrätt till återanställning enligt lagen om anställningsskydd ska inte kunna åsidosättas genom att företaget säger upp personal för att sedan hyra in personal från bemanningsföretag för samma arbetsuppgifter. Den som blir uppsagd på grund av arbetsbrist har företrädesrätt till återanställning inom nio månader. Detta under förutsättning att den uppsagda anmält sitt intresse och har rätt kompetens för tjänsten. Vi vill därför att det ska framgå av lagstiftningen att kundföretagen inte får hyra in arbetstagare om arbetskraftsbehovet kan tillgodoses genom anställning av arbetstagare som har företrädesrätt till återanställning i verksamheten enligt 25 § lagen om anställningsskydd.

När det gäller utländska bemanningsföretag och uthyrda arbetstagare från ett annat EU-land räcker det inte med de regleringar som regeringen föreslår. Det behövs även ändringar i utstationeringslagen, den s.k. lex Laval. Riksdagen beslutade den 16 juni 2011 om ett tillkännagivande till regeringen att skyndsamt tillsätta en utredning för att se över lex Laval för att nå en lösning som långsiktigt värnar den svenska kollektivavtalsmodellen inom ramen för EU-medlemskapet.

Vi socialdemokrater vill att utgångspunkten ska vara att svenska kollektivavtal ska gälla för alla som arbetar i Sverige och att konflikträtten ska försvaras. Regeringen har nyligen beslutat att tillsätta en parlamentarisk utredning för att utvärdera de ändringar som gjorts i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare. Av utredningsdirektiven framgår att utredningen också ska ”överväga vilka lagändringar som krävs för att värna den svenska modellen i ett internationellt perspektiv”.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2012

Ylva Johansson (S)

Ann-Christin Ahlberg (S)

Patrik Björck (S)

Raimo Pärssinen (S)

Johan Andersson (S)

Kerstin Nilsson (S)

Maria Stenberg (S)